

Юліана-Оксана ПРИТУЛА
науковий керівник
к.е.н., доц. Фурса Т.П.
ІФННІМ THEY

ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Система оподаткування в Україні має істотний вплив на формування дохідної частини бюджетів всіх рівнів, які утворюють державну скарбницю країни. Податкова система являє собою важливий елемент державного впливу на діяльність суб'єктів господарювання, від ефективності функціонування якої залежить продуктивність чи деструктивність соціально-економічних перетворень у країні. Податкова система є однією з визначальних складових забезпечення економічного зростання держави.

На жаль, як показує вітчизняна практика, численні щорічні реформи у сфері оподаткування не вирішують основні проблеми справляння податків, такі як великі масштаби тіньової економіки, ухилення від сплати податків, обтяжливі податкові процедури, нестабільність податкового законодавства та ін., а це, в свою чергу, знижує економічну активність суб'єктів господарювання та негативно позначається на фіскальній достатності держави. [1].

За роки незалежності податкова система України стала потужним джерелом доходів держави, забезпечуючи понад 75% доходів до зведеного бюджету країни. І протягом цього періоду уряд постійно шукає нові шляхи вдосконалення системи оподаткування. На початковому етапі було встановлено високий рівень податкових ставок та високий податковий тягар, але поступово держава перейшла до зменшення податків і оптимізації пільг. Завдяки реформам у Податковому законодавстві за останні кілька років відбувся ряд позитивних перетворень у сфері оподаткування, найвагоміші з них є [2]:

1. Зменшення кількості малоєфективних податків і зборів.
2. Спрощення адміністрування податків і зборів через подання звітності в електронному вигляді, зменшення тривалості податкових перевірок, упорядкування кількості та причин таких перевірок.
3. Запроваджено нові штрафи, за невиконання узгодженого податкового повідомлення-рішення, за порушення платниками акцизного податку граничних термінів реєстрації акцизних накладних/розрахунків коригування до акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних; та інші.
4. Упорядкування спрощеної системи оподаткування для суб'єктів малого підприємництва через диференціацію рівня податкового навантаження для представників малого бізнесу та розширення сфери застосування спрощеного режиму оподаткування.
5. Скорочення та переорієнтація податкових пільг (авіа-, суднобудування, альтернативна енергетика, харчова промисловість і сільське господарство, готельний бізнес, ІТ-сектор) та запровадження податкових канікул на 5 років

для окремих суб'єктів малого бізнесу у вигляді нульової ставки податку на прибуток (за умови цільового використання вивільнених коштів).

У 2016 році внесено певні зміни до Податкового кодексу України і ці зміни мають багато неточностей, особливо це стосується реформи щодо спрощеної системи оподаткування [3].

Реформа спрощеної системи оподаткування (ССО) викликає найбільше дискусій порівняно з іншими частинами податкової реформи, які запропоновані Мінфіном. Зміни у спрощеній системі оподаткування обґрунтовуються прагненням створити рівні умови для діяльності всіх суб'єктів підприємництва. Водночас, як свідчать розрахунки на основі оприлюднених Мінфіном матеріалів для значної частини фізичних осіб-підприємців, податкове навантаження зростає: з поточних 0,5-6% до 6-8% від виручки, у 2016 році до 12-16% від виручки у 2017 році. У разі скасування єдиного соціального внеску з 2018 року рівень оподаткування знизиться до 10-12% від виручки [4].

Головним ризиком при реалізації даної реформи є можливе збільшення адміністративного тиску на суб'єкти підприємництва, що використовують спрощене оподаткування. Якщо адміністрування податків не буде реформоване, наслідки реформи для малого бізнесу можуть бути вкрай негативними. Варто врахувати і те, що вартість переведення в готівку все ще залишатиметься нижчою, ніж нова ставка ЄСВ. Отже, у малого та середнього бізнесу, який переважно виплачує зарплати в конвертах, не буде достатньо стимулів для легалізації зарплат.

Слід зазначити, що у процесі реформування системи оподаткування в Україні важливою проблемою є не лише рівень податкового навантаження, а й оптимальне поєднання прямих і непрямих податків. Непрямі податки хоч і зручні для фіскальних органів з позиції їх стягнення, однак їх сплата лягає тягарем на плечі кінцевого споживача. Тому переважання справедливих прямих податків дасть змогу уникнути негативних наслідків, таких як: занепад рівня життя більшості населення, подальший спад і занепад українського виробництва, не здатного конкурувати з дешевою продукцією іноземних фірм, тощо [5].

На мою думку, головною метою реформ у сфері оподаткування, повинно бути створення передумов для економічного зростання за рахунок вивільнення підприємницького потенціалу та сприяння реалізації конкурентних переваг країни. Особливо це стосується використання «людського капіталу» для прискореного розвитку інтелектуально-містких галузей. На структурному рівні реформа має сприяти прискореному оновленню економіки через пришвидшення процесів зростання нових підприємств і галузей та відмирання старих.

Проаналізувавши сучасні тенденції податкової системи України, можна стверджувати, що вона має як позитивні так і багато негативних сторін. Регулювання сучасних економічних відносин в Україні потребує гнучкої податкової політики держави, яка дала б можливість оптимально пов'язати інтереси держави з інтересами підприємництва. Також, реформа, пов'язана із

зменшенням податкового тиску на доходи населення може допомогти вивести частину доходів фізичних осіб з «тіні» та більш ефективно диференціювати платників податків. Для створення оптимальної системи оподаткування необхідно керуватися такими основними принципами, як соціальна справедливість, економічна ефективність, стабільність та гнучкість.

Отже, перспективами для подальших позитивних змін в системі оподаткування є конкретизація заходів реформування податкової політики України, щодо зниження рівня податкового навантаження, спрощення процедур адміністрування податків та вдосконалення механізму податкового контролю.

Список використаних джерел:

1. *Податкова реформа 2016 – фіскальна лібералізація* // Комітет Верховної Ради України з питань податкової та митної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fortetsya.org.ua/projects/vr-projects/10782-2015-10-19-07-28-42/>.

2. *Державна фіскальна служба України: Податкова реформа: основні зміни, які вступили в дію з 1 січня 2016 року* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tr.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/231988>.

3. *Журнал «Вісник»: Податкові новації – 2016* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/news/id/2045>.

4. *Спрощена система оподаткування/Економічна правда* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/10/30/>.

5. *Науковий блог НАУ. Шляхи вдосконалення податкової системи*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2015>.

Ірина БЛАГА
науковий керівник
к.е.н., доц. Фурса Т.П.
ІФННІМ THEY

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Однією з сучасних проблем податкової системи є неефективна й надмірно витратна для держави й бізнесу система адміністрування податків і зборів, вирішення якої дозволить підвищити ефективність адміністрування податків. Проблему можливо вирішувати різними шляхами, але, для вирішення стратегічного напрямку підвищення ефективності адміністрування податків необхідним є використання позитивного зарубіжного досвіду податкового адміністрування.

Питання застосування зарубіжного досвіду при побудові вітчизняної системи податкового адміністрування висвітлені в численних публікаціях відомих вітчизняних науковців, зокрема В. Андрущенко, З. Варналій, О.